Bediüzzaman Başvekile neler hatırlattı?

Ali Yılmazcan: “Şu cümleyi açar mısınız?: “Hukuk-u ibad hukukullah hükmüne geçemiyor ki hak olabilsin. Belki nefsanî haksızlıklara vesile olur.” 1

ZULME ADALET KILIFI

İnsanlık tarihi boyunca adalet iki türlü uygulanmıştır.

Bunlar: 1- Adalet-i izafiye ve 2- Adalet-i mahza.

Adalet-i izafiye, suçu, işlemediği halde suçlunun sevenlerine ve dostlarına da şümullendirir. Onları da cezalandırır. Toplumun menfaati için ferdi feda eder. Aslında zulmün diğer adıdır. Zulmün kamuflajıdır.

Adalet-i mahza ise suçun şahsîliğine inanır, suçu işlemeyeni suçlu saymaz ve toplum için ferdin hukukunu çiğnemez. Hakkı hak bilir. Hakkın büyüğüne küçüğüne bakmaz. Bediüzzaman’ın ifadesiyle bir gemide bir masum, dokuz cani bulunsa, adalet-i mahzaya göre o masumun hakk-ı hayatı korunur ve o gemi batırılmaz. Adalet-i izafiyeye göre ise o masumun hukukundan vazgeçilir ve o gemi batırılır. Adalet-i mahzayı tatbik imkânı varken, adalet-i izafiye yapılırsa zulüm yapılmış olur. 2

Gerçek adalet bu ikincisidir. Kur’ân bu adaleti savunur. Mahşerde de Cenab-ı Hak kullarını adalet-i mahza ile yargılayacaktır.

Memleketimizde özlemi duyulan adalet, işte bu adalet-i mahzadır. Suçlunun cezasını şahsîlikten çıkarıp, ona muhabbet duyan başka insanları da suçlu saymak adalet değil, zulümdür.

HİÇ KİMSE BAŞKASININ GÜNAHIYLA GÜNAHKÂR OLMAZ

Bediüzzaman Hazretleri, her âkil kişinin yapması gerektiği, ama yapamadığı bir şeyi yapmış; daha önce İç İşleri Bakanı Hilmi Uran’a nasıl mektup yazarak uyarı görevini yapmışsa, Başvekil Adnan Menderes’e de doğrudan mektup yazmış ve İslâmiyet’in, ihmali zulüm getiren bazı kanun-u esasilerini hatırlatmıştır.

Bu kanun-u esasiler, siyaset yapanların adaletli olmaları için önemli ölçüler veriyor. Yetmiş sene sonra bu gün bile aynı ölçü ve uyarılara ne kadar ihtiyaç duyduğumuz aşikârdır. Dünya modernleştikçe adalet ihlâl ediliyor, zulüm artıyor.

Bediüzzaman'ın hatırlattığı kanun-u esasilerin birincisi, "Birinin cinayetiyle başkaları, akraba ve dostları mesul olmaz." âyetidir. 3

Bu âyete vurduğumuzda, günümüz siyasetinin çok yanlış yaptığını görürüz. Suç kişiye özel bir olgu iken, hukuk da bunu böyle tarif ediyorken, günümüz siyaseti bu meselede çağdışı bir yol izliyor. Suçu şahsîlikten çıkarıyor, suçlunun akrabasına, çoluk çocuğuna ve arkadaş ve dostlarına da teşmil ediyor.

Bu âyetin tokadından sakınmak lâzımdır. Yoksa "Asayiş ve emniyet-i dâhiliyeye ilişmek, on cani yüzünden doksan masumu tehlikeye atmak, gazab-ı İlâhînin celbine vesile olur." 4

MİLLETİN EFENDİSİ KİMDİR?

İslâmiyet'in önemli bir kanunu da şu hadis-i şeriftir: "Milletin efendisi, millete hizmet edendir." 5 Bediüzzaman diyor ki: "Memuriyet bir hizmetkârlıktır. Bir hâkimiyet ve benlik için tahakküm âleti değil."

Memuriyetten kasıt, 657 sayılı Kanuna tabi çalışandan öte; milletin seçerek hizmet istediği ve emrine tabi kıldığı devlet yöneticileridir. Böyle yöneticiler devletin değil, milletin memurlarıdırlar. Milletin emrindedirler, milletin iradesine uyarak hizmet ederler.

Oysa yönetici bir tahakküm ve benlik heykeli kesiliyor. Tevazu ile değil, kibir ile meydana çıkıyor. Tevazu, ara sıra hamaset için kullandığı bir çerez olmaktan öteye geçemiyor.

Böyle yöneticiler, adalet yapıyorum diye zulüm yapıyorlar. Bir cani yüzünden kırk masumu kesiyorlar, bir köyü yakıyorlar. Hukuk ve adalet dendiğinde ise, bunu kamu hukukunun gereği (hukukullah) sayıyorlar. Ve zulümlerine devam ediyorlar.

Oysa böyle adalet, "abdestsiz, kıblesiz namaz kılmak gibi"dir. "Adalet adalet olmaz, esasıyla da bozulur ve hukuk-u ibad da zîr ü zeber olur."

Böyle zulümlü adalete, ancak adalet-i izafiye denebilir. Adalet-i izafiye ise "hukukullah" derecesine çıkamıyor. Çünkü hukukullah, ancak adalet-i mahzanın uygulandığı kamu hukukudur. Bediüzzaman'ın, "Hukuk-u ibad, hukukullah hükmüne geçemiyor." demesi bundandır. Yani hukuk-u ibadı adalet-i izafiye ölçülerinde

yaptığınızda, haksızlıklar devreye girdiğinden hukukullah derecesine çıkamıyor. Neticede de “hak olamıyor.” “Belki nefsanî haksızlıklara vesile oluyor.”

Dipnotlar:

1- Emirdağ Lâhikası, s. 502.

2- Mektubat, s. 68.

3- En’am Sûresi: 164; İsra Sûresi: 15; Fatır Sûresi: 18; Zümer Sûresi: 7; Emirdağ Lâhikası, s. 500.

4- Age. s. 501.

5- Fethü’l-Kebir, 2/195.